T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2016 / 227
KARAR NO : 2016 / 270
KARAR TR : 09.05.2016

ÖZET: 506 sayılı Kanun hükümlerine göre 15.06.1992 tarihinde sigortalı olarak çalışmaya başlayan ve 5510 sayılı Yasa'nın 4/a maddesi kapsamında sigortalı sayılan davacının, askerlik hizmetinin Emekli Sandığı iştirakçilerinde olduğu gibi tamamının fiili hizmetten sayılması istemiyle açtığı davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

-
-
-
-

K A R A R

Davacı : D.T.
Vekili :Av.M.S.
Davalı : SGK Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. S.Ç. (Adli Yargıda)

O L A Y : Davacı vekili, dava dilekçesi ve yargılama aşamalarında verdiği dilekçelerinde; 05.12.1985- 05.06.1987 tarihleri arasında askerliğini er olarak yapan davacının, 15.06.1992 tarihinde 506 sayılı Kanun'a tabi sigortalı olarak fiilen çalışmaya başladığını, askerlik hizmetini borçlanma yolu ile hizmetlerine ilave yaptırdığı takdirde hizmet başlangıç tarihinin 15.01.1991 olacağını, Emekli Sandığı iştirakçisi olup askerlik borçlanması yapmış olsa idi ilk sigortalılık tarihi askere sevk tarihi olan 05.12.1985 olacağını, mevcut durumun Emekli Sandığı iştirakçileri ile diğer SSK ve Bağ-Kur emeklileri arasında eşitliksizliğe, insan haklarına aykırı olduğunu, 15.12.1986 ile 05.06.1987 yılları arasında 540 gün fiilen askerlik hizmeti yaparak vatanına hizmet ettiğini, yasalardan kaynaklanan boşluk nedeni ile Anayasanın 60. maddesi ihlal edilerek sosyal güvenlik hakkından mahrum bırakıldığını, davacının kuruma başvurusu sonucu böyle bir uygulama olmadığından bahisle talebinin işleme konmadığını belirterek; 540 günlük fiili askerlik hizmetinin 5510 sayılı Kanun'un 4-1/c bendine göre emeklilik keseneği ve kurum karşılığının 657 sayılı Kanun'un 154. maddesi doğrultusunda 257 sayılı Kanun'un 2. maddesi 300 ek göstergesi üzerinden hesaplanarak tutarın tahsili ile askerlik hizmetinin fiili hizmetten saydırılmasına karar verilmesi istemiyle adli yargıda dava açmıştır.

Konya 4. İş Mahkemesi:26.01.2015 gün ve E:2014/415 K:2015/34 sayı ile; "(…) 5434 sayılı Yasa'nın 56. Maddesine göre vatani görevini er olarak yapanların söz konusu kanun kapsamına göre alınmaları için vazife malulü yahut vazifeden kaynaklı nedenlerle vefat etmeleri halinde mümkün olduğu, dolayısıyla 5434 sayılı Kanun'un 12. maddesinin II/k fıkrasına göre davacıda böyle bir durum mevcut olmaması nedeniyle vatani görevini er olarak yapan davacının 5434 sayılı Kanun kapsamına alınmasının mümkün olmadığı.(…)" gerekçesiyle davanın reddine karar vermiş ve karar davacı vekilince temyiz edilmiştir.

Yargıtay 10. Hukuk Dairesi:05.05.2015 gün ve E:2015/9463 K:2015/8826 sayı ile; "(…) olayda, davanın yasal dayanağı 5434 sayılı 12 ve devamı maddeleri olup, uyuşmazlığın çözümünde gerek mülga 506 ve 1479 sayılı Kanunların gerekse 5510 sayılı Kanun'un uygulama yeri bulunmamaktadır. Bu durumda sözü edilen 101'inci madde hükümlerine göre sınırlı yetki ile donatılmış iş mahkemesi görevli değildir.

Mahkemece, davada idari yargının görevli olduğu dikkate alınıp yargı yolu yanlışlığı nedeniyle dava dilekçesinin reddine karar verilmesi gereği gözetilmeksizin, işin esasına girilerek yazılı biçimde hüküm tesis edilmesi isabetsiz bulunmuştur.(…)" şeklindeki gerekçe ile hükmün bozulmasına karar vermiştir.

Konya 4. İş Mahkemesi: 30.09.2015 gün ve E:2015/245 K:2015/520 sayı ile Yargıtay bozma ilamına uyarak, bozma ilamındaki gerekçelerle idari yargının görevli olması nedeniyle davacının davasının dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine karar vermiş; görevsizlik kararı temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Konya 1. İdare Mahkemesi:31.12.2015 gün ve E:2015/1469 K:2015/1702 sayı ile; "(…) dava dilekçesi ve eklerinin incelenmesinden; davacı vekili tarafından dava dilekçesinde 05.12.1985 ile 05.06.1987 tarihleri arasındaki toplam 540 günlük askerlik hizmetinin 5434 sayılı Yasa kapsamında fiili hizmetten sayılması gerektiği belirtilerek bakılan dava açılmış ise de; bu konuda idareye yapılmış başvuru üzerine tesis edilen işlemin iptali istenilmeden Mahkememizden idari işlem tesisi mahiyetinde karar verilmesinin talep edildiği, dava konusu edilecek işlemin tarih ve sayısı belirtilerek açıkça iptalinin istenilmesi (başvuru ve başvuru sonucu tesis edilen işlemlerin dilekçeye eklenmesi, adli yargı yeri görevsizlik kararının kesinleşme tarihinin dilekçede belirtilmesi) suretiyle dava dilekçesinin yeniden düzenlenmesi gerektiği anlaşıldığından, yukarıda belirtilen hususlar dikkate alınmak suretiyle dava dilekçesinin yenilenmesi gerekmekte olup, bu haliyle dava dilekçesinin kabulüne olanak bulunmamıştır.(…)" şeklindeki gerekçe ile 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 3. maddesine uygun olarak düzenlenmeyen dava dilekçesinin reddine karar vermiştir.

Davacı vekili yeniden dilekçe düzenleyerek aynı istemle Mahkemeye sunmuştur.

Konya 1. İdare Mahkemesi: 16.03.2016 gün ve E:2016/223 sayılı gönderme kararında; "(…) 5510 sayılı

Kanunun yürürlüğe girmesinden önce 506 sayılı Kanun hükümlerine göre sigortalı olarak çalışmaya başlayan ve 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi kapsamında yer almayan sigortalıların sigortalılık başlangıçları ile hizmet süreleri, fiilî hizmet süresi zammı, itibarî hizmet süreleri, borçlandırılan ve ihya edilen süreler ve sigortalılık süreleri hakkında 506 sayılı Kanunun öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı, dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği görülmektedir.

Bu itibarla; 506 sayılı Kanun hükümlerine göre sigortalı olarak çalışmaya başlayan ve 5510 sayılı Yasanın 4/a maddesi kapsamında sigortalı sayılan davacının askerlik hizmetinin fiili hizmetinden sayılması istemine yönelik olarak açılan davanın 506 sayılı Kanun hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu kanaatine varılmıştır.(…)" şeklindeki gerekçe ile davanın adli yargının görev alanına girdiği sonucuna varıldığından, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca dava dosyasının adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, dosyanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilene kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Nuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Yusuf Ziyaattin CENİK, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN, Mehmet AKBULUT ve Yüksel DOĞAN'ın katılımlarıyla yapılan 09.05.2016 günlü toplantısında:

İLK İNCELEME:Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince anılan Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen usul ve yönteme uygun biçimde başvuruda bulunulduğu anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık görülmediğinden esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Filiz BUDAK'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 506 sayılı Kanun hükümlerine göre 15.06.1992 tarihinde sigortalı olarak çalışmaya başlayan ve 5510 sayılı Yasa'nın 4/a maddesi kapsamında sigortalı sayılan davacının, askerlik hizmetinin Emekli Sandığı iştirakçilerinde olduğu gibi tamamının fiili hizmetten sayılması istemiyle açılmıştır.

Dosyalar kapsamında yapılan incelemede; davacının 05.12.1985-05.06.1987 tarihleri arasında askerliğini er olarak yaptığı, 15.06.1992 tarihinde 506 sayılı Kanun kapsamında sigortalı olarak fiilen çalışmaya başladığı ve halen 5510 sayılı Kanun kapsamında çalıştığı, askerlik borçlanmasına ilişkin kuruma bir başvuruda bulunmadığı, 540 günlük askerlik hizmetinin 5434 sayılı Kanun kapsamında fiili hizmetten sayılarak askerlik hizmet başlangıcının fiili hizmet başlangıcı olarak kabul edilmesi istemiyle davalı kurum aleyhine dava açtığı anlaşılmaktadır.

31.5.2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 506, 1479, 2925, 2926 ve 5434 sayılı Kanunlar kapsamındaki hizmet akdine göre ücretle çalışanlar (Sosyal Sigortalılar), kendi hesabına çalışanlar (Bağ-Kur'lular), tarımda kendi adına ve hesabına çalışanlar (Tarım Bağ-Kur'luları), tarım işlerinde ücretle çalışanlar, (Tarım sigortalıları), devlet memurları ve diğer kamu görevlilerini (Emekli Sandığı İştirakçileri), geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme tabi tutmuş, beş farklı emeklilik rejimini aktüeryal olarak hak ve hükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplamıştır. 5510 sayılı Kanunun iptali amacıyla açılan davada Anayasa Mahkemesi, 15.12.2006 tarih ve E: 2006/111, K: 2006/112 sayılı kararıyla, anılan Kanunun birçok maddesi ile birlikte, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine tabi olarak görev yapmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlilerini diğer sigortalılarla aynı sisteme tabi kılan (başta 4/c maddesi) hükümlerin iptaline karar vermiş; bu karardan sonra kabul edilen 17.04.2008 tarih ve 5754 sayılı Kanunla 5510 sayılı Kanunda düzenlemeler yapılmış ve anılan Kanuna eklenen Geçici 1 nci ve Geçici 4 ncü maddelerle, 5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1 Ekim 2008 tarihinden önce 5510 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında olanlar (memurlar ile diğer kamu görevlileri) ile bunların dul ve yetimleri hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı hüküm altına alınmıştır. 5754 sayılı Kanunun kimi hükümlerinin iptali istemiyle açılan dava Anayasa Mahkemesi'nin 30.3.2011 tarih ve E: 2008/56, K:2011/58 sayılı kararı ile reddedilmiştir.

5510 sayılı Kanunun 101 nci maddesinde yer alan "…bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür." bölümünün iptali istemiyle yapılan itiraz başvurusunda Anayasa Mahkemesi, 22.12.2011 tarih ve E: 2010/65, K: 2011/169 sayılı kararıyla (RG. 25.1.2012, Sayı: 28184) davayı redle sonuçlandırmakla birlikte; söz konusu kararın Mahkememiz önündeki uyuşmazlığa ışık tutacak şekilde şu gerekçeye dayandırmıştır: "…5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaklar ve bunların emeklileri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlileri olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık Sosyal Sigortacılık esasına göre faaliyet gösteren ve yaptığı, tesis ettiği işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır. 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir… Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yani sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş

ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce statüde bulanan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır…" Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin ve Anayasa Mahkemesi kararının birlikte değerlendirilmesinden, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümlerinin uygulanmaya devam edileceği; ancak, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanunun değil 5510 sayılı Kanunun öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır.

Öte yandan; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" başlıklı 2. maddesinin değişik 1 numaralı bendinde;

"a) (Değişik : 8.6.2000-4577/5 md.) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18.12.1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar" idari dava türleri olarak sayılmış olup; kural olarak, idari yargıda ancak Devlete ve kamu tüzel kişilerine karşı açılan davalara bakılabilir " denilmek sureti ile idari yargıda görülecek dava ve işler sayılmıştır

Uyuşmazlık, 5510 sayılı Yasa yürürlüğe girmeden önce, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'na göre çalışan davacının, 1985-1987 yılları arasında yaptığı askerlik hizmetinin 5434 sayılı Kanun kapsamında çalışanlar gibi değerlendirilerek fiili hizmet başlangıç tarihinin askerlik hizmetinin başlangıç tarihi olarak kabul edilmesi istemine ilişkindir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve Anayasa Mahkemesi kararları birlikte değerlendirildiğinde, 506 sayılı Kanun'a göre 15.06.1992 tarihinde işe başlayan davacının, işe başlamadan 05.12.1985-05.12.1987 tarihleri arasında yaptığı askerliğin fiili hizmetten sayılması yolundaki talebinin, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra yapılması ve davacının 5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce 5434 sayılı Kanuna tabi iştirakçiliğinin söz konusu olmaması karşısında; 5510 sayılı Kanun'un 101 inci maddesinin açık hükmü gözetilerek, uyuşmazlığın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli olduğundan, Konya 1. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Konya 4. İş Mahkemesinin 30.09.2015 gün ve E:2015/245 K:2015/520 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç :Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Konya 1. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Konya 4. İş Mahkemesinin 30.09.2015 gün ve E:2015/245 K:2015/520 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 09.05.2016 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Nuri	Ali	Yusuf Ziyaattin	Alaittin Ali
NECİPOĞLU	ÇOLAK	CENİK	ÖĞÜŞ

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Mehmet	Yüksel
AYDIN	AKBULUT	DOĞAN